

Оче¹,

Окупили смо се овде, у двору у коме си становао и у коме је живео твој и Милана Кашанина Музеј.

Скоро да не могу да верујем да се после 65 година од како је грубо преименован и одавде исељен, о Музеју баш сад појавила ова дивна књига која новим генерацијама тако верно дочарава твоје време, твоје напоре и твоје дело.

Оно што се није могло објаснити сад је, захваљујући књизи, све више видљиво; а то су лепота, укус, уживање у уметничким делима, слојеви на којима је постојао твој Музеј.

Оче,

Лепота је нема, као и радост, а туга је исто тако неизрецива као љубав.

Историја се не може окренути уназад, то знам, зато ће књига о Музеју кнеза Павла помоћи да без страха уђемо у нови облик живота, немајући бојазан од европске будућности.

За мене је историја успомена на бол. Почела сам да памтим 27. марта 1941. Бол је био препрека животу.

Ова књига сад преобраћа мој бол у весеље, ведрину.

Као брод изронио из магле заборава, из сребрне магле Београда, из моје жеље и снова, појавио се твој Музеј. Као велико довршено дело. Непроменљиво и непролазно. Целовито.

Желели су да твој Музеј буде заборављен, чинили све као да га никада није било. То скривање истине не значи ли најмрачнију трагику и злочин над духом? У сваком случају – није им успело. Лепо је, учио си ме, чудна ствар. Или јесте или није. Трећег нема. Лепо на крају увек победи. Зато, што је лепо – тешко.

Тужно је да сам морала толико дуго чекати и знам да нам ваља још имати стпрљења. Морамо бити до краја слободни. Ништа нам не значи парче слободе, бити до пола слободан. Ако нам је одузета мрва слободе, сва слобода нам је одузета.

Морам ићи до краја, до потпуне слободе за себе и за тебе, мој оче.

Кнегиња Јелисавета Карађорђевић

¹ Текст говора кнегиње Јелисавете Карађорђевић одржаног на првој промоцији монографије *Музеј кнеза Павла* (Народни музеј у Београду, 2009), уприличеној 23. новембра 2009. године у Председништву Србије – некадашњој згради Музеја кнеза Павла.